

UTKAST TIL EN SYSTEMATISK KATALOG OVER NORSKE SAGN

D. Om trolldom og magiske kunster.

Dette er et utdrag fra Sagnkatalogen som har med trolldom å gjøre. Katalogen er utarbeidet av Reidar Th. Christiansen. Det er en motivbasert katalog som har fungert som en arkivnøkkel for Norsk folkeminnesamling.

1. Om varsel og spådom; allment

2. Ting og gjerninger med særlig magisk betydning
 - a. Ting fra kirka
 - b. Skakniv, ska-tre, trollkniv, skarpretterøks
 - c. Kvikksølv
 - d. Planter, flogrogn, sjukløver
 - e. Bustein
 - f. Ønskekvisten
 - g. Runebomma

3. Svarteboka og dens menn
 - a. Practicantes, Svarteboksprestene
 1. Nedgangsskolen
 2. I kirken om natten
Tjenestegutt/jente blir manet
 3. Skyggen er borte
 4. Strid med skrømt
 5. Binde og løse
 6. Kjøring med fanden som hjul
Kjøre på ryggen av fanden
 7. Mane ut fanden, kortlaget
 8. Ukyndige løser fanden
 9. De rare kunster
 10. Verne mot røver og tyv
 11. Skjønner fuglemål
 12. Skremme skrømt

13. Petter Dass

14. Uten skygge

- b. 1. Svarteboka *Jfr. D6e.*
- 2. Visdommen

4. Trollting og trollkunster

a. Trollting

- 1. Trollkatten
- 2. Dragedokka
- 3. Visormen, Kvitorm, Buormen
- 4. Trollhatt
- 5. Den vonde skillingen
- 6. Trollnøste
- 7. Trollpose

b. Trollkunster

- 1. Dyr, melking etc.
- 2. Den trollkyndige datteren, tjenestegutten, sette fast
- 3. Vise igjen (vise att), tyvhistorier (slå ut øyne på)
- 4. Hard for skudd
- 5. "Sette fast", klumse, maktstjele
- 6. Omskaping, gjøre seg usynlig
- 7. Skjemme ut børsa, og gjøre den god igjen
- 8. Hugvending, synkverving
- 9. Slukke ild
- 10. Åpne lås
- 11. Lære av den vonde

5. Om trollkjerringer og andre kyndige.

- a. Trollkjerringer.
 - 1. Kjerne smør "tri skjeier"
 - 2.
 - a. Kunster med kjerna (kinna), melk
 - b. Silden, fisk
 - c. Dyr
 - 3. Stevner
 - a. Ringebuhist.
 - b. I kirkene
 - c. Andre stevner
 - 4. Gjøre vondt, på dyr etc.
 - 5. Heksesaker
 - a. Dokument
 - b. Eksekution
 - 6.
 - a. Råd og vern mot hekser
 - b. Merke på hekser
 - 7. Deres endelikt
 - 8. Ferd, kvernstein, skammel etc.
 - 9. Skoffar, logar, regn, veret
 - 10. "Ham"
 - 11. - og den vonde
 - 12. Redskap
- b. Trollmenn
 - 1. Ormemaner, maner dyr
 - 2. Synkverving
 - 3. Mane frem døde
- c. Finner, fanter
 - 1. Gannflue, gann-nål, ganning

- 2. Lage vind, regn
- 3. Finnferd
- 4. Fanter
- d. Vise folk, synske
 - 1. Sibylla
- e. Prester (se D3a13)
- f. Kloke folk
- g. Ovund (misunnelse)
- h. Vondt øye, skade folk
- i. Frimurere

6. Sykdom og råd

- a. Terminologi, sykdomsnavn
- b. Grunn, opphav
- c. Råd..... i smyge (smjuga) Se: Barn A2e9
- d. Legebøker
- e. Formler Jfr: D3b1 (Svartebok)
- f. Råd ellers (f.eks. måle for sykdom)

7. Fanden selv

- a. Skyss med...
- b. Møte med, som straff
- c. Henter utro brud
- d. Hentes, (henter jente)
- e. Kortlag, drikkelag, er skyld i drap
- f. Strid med prest

- g. Farlig løfte
- h. Blir snytt, narra
- i. Pakt (med)
- j. Tresker
- k. Flytter ut av huset
- l. Som arbeidsmann (slåttekar)
- m. Kappes med (i arbeid)
- n. Pakt med, for presten
- o. Karakteristikk
- p. Merke etter
 - q. Dragsmål med/kjempe med
 - r. Få tale med, råd, vilkår

8. Synkverving. Hallusinasjon